

ข้อควรระวังในการเดินทางไปต่างประเทศ

เนื่องจากผู้เขียนเคยเดินทางไปต่างประเทศนับตั้งแต่สมัยที่ยังเป็นนักเรียนนักศึกษาถึงปัจจุบัน (มีนาคม พ.ศ. 2551) ทั้งเดินทางไปเพื่อประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน ทัศนศึกษา และไปพักผ่อน กับครอบครัว รวม 64 ครั้ง และปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีค่อนข้างเร็ว การพัฒนาบุคลากรมีความจำเป็นในทุกด้าน จึงรวมเอาการเดินทางไปศึกษาดูงาน หรือ ทัศนศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาด้วย เพราะการเดินทางไปศึกษาดูงานในต่างประเทศ แม้ว่าจะเป็นระยะเวลาสั้น ๆ ผู้เดินทางจะได้รับรู้ด้านต่าง ๆ มากมาย ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม ภาษา วัฒนธรรม และประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถในการรับรู้ของผู้ที่เดินทางเอง ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จึงได้ขอให้ช่วย เขียนบทความเรื่องการเดินทางไปต่างประเทศ ในขั้นแรกผู้เขียนขอแนะนำเกร็ดความรู้เรื่องข้อควรระวังในการเดินทางไปต่างประเทศ เพื่อมิให้ผู้เดินทางเกิดปัญหาจากความไม่คุ้นเคย และอาจจะส่งผลกระทบต่อคณะผู้ร่วมเดินทาง ทำให้ไม่สนุกกับการเดินทาง สิ่งที่ต้องระวัง คือ

1. หนังสือเดินทาง (Passport) ปัจจุบัน เป็นแบบ e-passport ต้องระวังอย่าให้มีรอบพับหรือหักงอ อย่าวางไว้ใกล้ความร้อน ต้องระวังมิให้สูญหายโดยเด็ดขาด ควรพกติดตัว หัวหน้าคณะ หรือบริษัทผู้ดำเนินการจะถ่ายสำเนา Passport ของทุกคนเก็บไว้ 1 ชุด ไว้ในกระเป๋าที่หิ้วขึ้นเครื่อง หรือที่เรียกว่า Hand bag หรืออาจจะใส่กระเป๋าใหญ่ (Suitcase) ที่ต้อง Load ขึ้นเครื่อง หากหนังสือเดินทางหายในต่างประเทศ ต้องเดินทางไปยังสถานทูตไทย ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเมืองหลวง เพื่อถ่ายรูปและทำหนังสือเดินทางใหม่ และต้องแสดงสำเนา Passport หรือสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

2. ตัวเครื่องบิน ต้องเก็บรักษาเช่นเดียวกับหนังสือเดินทาง หลังจากผ่านการตรวจ เมื่อเข้าไปในสนามบิน หากสอดไว้ในหนังสือเดินทางต้องถือให้ด้านสันหนังสือเดินทางชี้ลงพื้น หากถือแบบคว่ำลงตัวอาจจะหล่นหายได้ หากท่านเดินเที่ยวชมสินค้าที่ร้านปลอดภาษีเงินเฟลน ตัวหล่นหาย อาจจะต้องซื้อใหม่ และหากเป็นตั๋วอิเล็กทรอนิกส์ e-ticket ต้องชำระค่าออกตั๋วตามที่บริษัทกำหนด สำหรับราคาตั๋วเครื่องบิน แม้ว่าจะมีองค์การระหว่างประเทศ ได้กำหนดราคาตั๋วโดยสารไว้ แต่เป็นราคากลาง ราคาตั๋วเครื่องบินจึงแตกต่างกันมาก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ บริษัทที่ดำเนินการ ธุรกิจการบิน การบริการของสายการบิน เช่น สายการบินไทย สายการบินญี่ปุ่น ฯลฯ แพงกว่า อียิปต์แอร์ แอร์ลิงกา แอร์อินเดีย ไชน่าแอร์ ฯลฯ สายการบินเหล่านี้มีค่าใช้จ่ายสูงกว่า สายการบินไทยเสมอไป เช่น ที่นั่ง หากท่านซื้อตั๋วชั้นประหยัด (Economy class) ที่นั่งจะกว้างกว่าของสายการบินไทย เพราะโครงสร้างของคนในประเทศเขาใหญ่กว่าเรา ลักษณะการบิน เช่น บินตรง หรือต้อง Transit เพื่อเปลี่ยนเครื่องบินระหว่างทางจะมีราคาถูกกว่า เรบินจากสนามบินสุวรรณภูมิ

ตรงไปออสเตรเลียที่เมืองใดเมืองหนึ่ง มีราคาแพงกว่าบินออกจากสนามบินสุวรรณภูมิแล้วไปเปลี่ยนเครื่องที่สิงคโปร์ บินไปเยอรมันแล้วเปลี่ยนเครื่องที่ศรีลังกาถูกกว่าการบินตรงไปเยอรมัน บางคนที่ต้องการประสบการณ์การแวะเปลี่ยนเครื่องก็อาจจะชอบ และการแวะเปลี่ยนเครื่องสามารถขอแวะพัก (Transit) ที่สนามบินใด และยังสามารถเข้าไปเที่ยวในเมืองหลวง หรือเมืองซึ่งที่ตั้งของสนามบินได้ด้วย บางประเทศมีบริการท่องเที่ยว สำหรับผู้ที่ Transit ตั้งแต่ 4 ชั่วโมงขึ้นไป (ส่วนใหญ่สนามบินเหล่านี้อยู่ไม่ไกลเมือง) อาจจะซื้อบริการท่องเที่ยวเป็น City tour หรือหากแวะ 1 วัน สามารถซื้อ One day trip ซึ่งมีให้บริการในบางประเทศ เมื่อเขาบริการนำเที่ยวและบริการอาหารตามรายการที่กำหนด แล้วนำท่านมาส่งที่สนามบิน การ Transit เป็นเวลา 1-2 วัน หากไปเองบางประเทศท่านต้องขอวีซ่า หากไปเป็นคณะตามที่สายการบินหรือการท่องเที่ยวของประเทศนั้น ๆ จัดขึ้น ไม่ต้องขอวีซ่า แต่เขาจะยึดหนังสือเดินทางไว้ที่สนามบิน เมื่อท่านถึงเวลาเดินทางออกจากประเทศก็มาติดต่อขอรับหนังสือเดินทางไปปรับตัวเพื่อขึ้นเครื่อง

3. การใช้ห้องน้ำในสนามบิน หากเรา Transit ในประเทศที่เป็นแขก ทั้งแขกอินเดีย บังกลาเทศ ศรีลังกา ตลอดจนตะวันออกกลางในบางประเทศ พนักงานทำความสะอาดห้องน้ำมักจะเอา Tissue ไปถือไว้แล้วคอยส่งให้ผู้ใช้บริการห้องน้ำ เมื่อออกจากห้องน้ำต้องทิปให้เขา ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของประเทศด้อยพัฒนา เพราะประเทศที่เจริญแล้วเขาไม่ทำกัน เนื่องจากผู้ใช้สนามบินได้ชำระค่าภาษีสนามบิน (Airport tax) แล้ว และจะสร้างความรำคาญและลำบากใจให้ผู้ใช้บริการ เพราะเขาอาจจะไม่มีธนบัตรมูลค่าต่ำให้เขา (ธนบัตรยูโร ฉบับละ 1 ยูโรหรือประมาณ 49 บาท เขาไม่พิมพ์มาใช้ ท่านต้องพกฉบับ 5, 10, 20, 50, 100 ยูโร) ซึ่งเมื่อ Transit อาจจะขอแลกเงินที่สนามบิน เช่น แลกจากยูโร หรือดอลลาร์ เป็นรูป (สำหรับประเทศอินเดีย ประเทศศรีลังกา และอาจจะทิปให้ 1-5 รูปี หรือ 1-5 บาท) แลกเป็นเงินปอนด์อียิปต์ สำหรับประเทศอียิปต์ไว้ใช้เป็นค่าทิป ครั้งละ 1 ปอนด์ หรือ 6.50 บาท)

4. กระเป๋าเดินทาง ไม่ควรเกิน 2 ใบ ควรจัดเสื้อผ้าที่จะใช้หลังจากถึงสนามบินปลายทาง 1 ชุด เสื้อกันหนาว และยาประจำตัวไว้ใน Hand bag อีกใบหนึ่งซึ่งเป็นใบใหญ่ (Suitcase) ต้อง Load ขึ้นเครื่อง หากเกิดความผิดพลาดในการแยกกระเป๋าจากสนามบินต้นทาง เมื่อเดินทางถึงสนามบินปลายทาง (Destination) ไม่มีกระเป๋าใบใหญ่มา สายการบินจะติดตามมาให้ หากพกที่เดียวหลายคันคงไม่มีปัญหา หากต้องเดินทางไปพักตามเมืองต่างๆ ทุกวัน ปัญหาที่ยังยากขึ้น เว้นแต่ท่านซื้อตั๋วตั้งแต่ชั้นนักธุรกิจ (Business class) ขึ้นไป สายการบินจะชดใช้เงินค่าซื้อเสื้อผ้าใหม่ให้ส่วนหนึ่งเพื่อใช้ในกรณีที่ยังไม่ได้รับกระเป๋า น้ำหนักกระเป๋าไม่ควรเกิน 20 กิโลกรัม สำหรับ Economy class (บางแห่งอนุโลมให้ถึง 28 กิโลกรัม) 30 กิโลกรัม สำหรับ Business class และ 40 กิโลกรัม สำหรับชั้น First class ในต่างประเทศ เขากำหนดน้ำหนักกระเป๋าแต่ละใบ เช่น ไม่เกิน 20-30 kg. ทั้งนี้เพื่อสุขภาพของเจ้าหน้าที่ผู้ขนย้ายกระเป๋า หากน้ำหนักมากต้องแยกเป็นสองกระเป๋า กรณีที่เดินทางเป็นคณะจะคิคน้ำหนักรวมกันทั้งคณะ

การชั่งน้ำหนักกระเป๋า จะชั่งตอนที่ขึ้นตัวเครื่องบินและหนังสือเดินทาง เพื่อขอบัตรผ่านขึ้นเครื่อง (Boarding pass) หากท่านต้องการชมทัศนียภาพของสนามบินในขณะที่เครื่องบินขึ้นและลง (Take off and Landing) ก็บอกเจ้าหน้าที่ว่าขอนั่งติดหน้าต่าง (Near the window) และหากไปด้วยกันสองคน นั่งคู่กันก็บอกเจ้าหน้าที่เช่นเดียวกัน

5. กระเป๋าที่หิ้วขึ้นเครื่อง หรือ Hand bag กรณีที่เดินทางไกล ด้วยเครื่องบินขนาดใหญ่ (Boeing หรือ Air bus) ควรมีขนาด (ไม่เกิน) กว้าง 45 ซม. ยาว 56 ซม. และหนา 25 ซม. หากเดินทางในระยะทางสั้น ๆ เช่น ไปประเทศเพื่อนบ้าน อาจจะมีเพียง Hand bag ใบเดียวและอาจจะถูกนำไปกองรวมกันที่หลังแถวสุดท้ายของผู้โดยสารที่นั่งแล้วแต่ขนาดเครื่องบิน

6. กฎเกณฑ์ใหม่ในการห้ามนำอาวุธ สารเคมี ของเหลว และสิ่งของมีคมขึ้นเครื่อง เป็นกฎที่เพิ่มความเข้มข้นขึ้น หลังจากการก่อวินาศกรรมของอุซซามา บิน ลาเดน ที่มหานครนิวยอร์ก เมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2544 ซึ่งเป็น Commision regulation ถูกนำมาใช้เมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2547 กล่าวคือ การนำของเหลว อาจจะเป็นยาสีฟัน น้ำยาบ้วนปาก ยาประจำตัว เครื่องสำอาง และอื่น ๆ นำใส่ Hand bag ได้ไม่เกิน 100 ซี.ซี. หรือ 100 มล. ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ที่สนามบินจะตรวจจากภาชนะที่บรรจุ แม้ท่านจะนำไปเพียง 10 ซี.ซี. แต่บรรจุในภาชนะที่มีความจุมากกว่า 100 ซี.ซี. จะต้องทิ้งลงถังขยะ หากจำเป็นต้องนำไป ท่านต้องใส่ในกระเป๋าใหญ่ หรือต้อง Load ขึ้นเครื่องก่อนที่ท่านจะมาถึงจุดตรวจ Hand bag และเมื่อมาถึงจุดที่ตรวจ Hand bag แล้ว ท่านจะต้องหากภาชนะที่ไม่เกิน 100 ซี.ซี. มาบรรจุ ซึ่งมีให้เรื่องง่าย ส่วนใหญ่จะถูกทิ้งลงถังขยะก่อนขึ้นเครื่อง สำหรับของมีคม เช่น กรรไกรตัดเล็บ คัตเตอร์ มีด แม้จะมีขนาดเล็กมาก จะไม่อนุญาตให้นำขึ้นเครื่อง สมัยผู้เขียนเป็นนักเรียนนักศึกษา ประมาณ 30 ปีที่ผ่านมาเคยเห็นการตรวจพบของมีคม จุดตรวจในสมัยนั้นเรียกพนักงานการบินไทยมานำไปเก็บใส่ถุงไว้ และเขียนเลขที่นั้งของผู้โดยสารที่ถูกลง แล้วมอบคืนให้ตอนออกจากเครื่องบิน แต่ในปัจจุบันนี้ไม่เคยเห็นอีกเลย ฉะนั้นท่านต้องเพิ่มความระวัง ในการเตรียมตัวก่อนเดินทางควรทำรายการสิ่งของที่จำเป็นที่จะนำติดตัวไปต่างประเทศ เพื่อกันการหลงลืม หรือเพื่อความสะดวกในการจัดกระเป๋า (สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับ Commision regulation EC 68/2004 สามารถหาอ่านได้จากเอกสารหรือ Internet)

7. การใช้บริการรถเข็น เพื่อขึ้นกระเป๋าหลังจากรับกระเป๋าจากจุดรับกระเป๋า (Baggage claim) ในประเทศที่เจริญบางประเทศ เช่น ออสเตรเลีย เขาไม่มีพนักงานเก็บรถเข็นกระเป๋าหลังจากผู้โดยสารใช้แล้วทิ้งไว้ รถเข็นกระเป๋าเขาจะมีโซ่และปลายโซ่มีข้อต่อเสียบเข้าด้วยกัน เหมือนกับรถเข็นในห้างสรรพสินค้าหรือซูเปอร์มาร์เก็ต เราต้องหยอดเหรียญ เหรียญละ 50 เซ็นต์ เพื่อปลดล็อก เมื่อนำรถเข็นมาเก็บคืนที่เดิม นำข้อต่อปลายโซ่มาเสียบเข้าด้วยกันก็จะได้เงินจำนวน 50 เซ็นต์คืน การใช้รถเข็นแบบนี้แม้จะเป็นซูเปอร์มาร์เก็ตในเมืองเล็ก ๆ ของประเทศเยอรมัน เขานิยมใช้ทั้งรถเข็นขนาดเล็กสำหรับเด็ก และขนาดปกติสำหรับผู้ใหญ่ใช้เงินเพื่อเลือกซื้อสินค้า

8. การเดินแยกจากกลุ่มไปขึ้นเครื่องบิน ต้องดูจากบัตรผ่านขึ้นเครื่อง(Boarding pass) ซึ่งออกเลขที่นั่งไว้ด้วยว่าจะออกทางประตูหมายเลข (Gate number) ที่เท่าใด ขณะนี้บางประเทศใช้อักษรแทนตัวเลข ต้องเดินไปตามอักษรนั้น หากพบตัวอักษรที่บันไดเลื่อน (Escalator) หรือรถไฟ (Shuttle train) ซึ่งมีอักษรตามที่ปรากฏในบัตรผ่านขึ้นเครื่อง ต้องไปตามบันไดเลื่อน หรือขึ้นรถไฟ เมื่อถึงอาคารผู้โดยสารรถไฟจะเปิดประตูให้ออก แล้วให้สังเกตคู่อโทรทัศนังจรปิดว่าจุดหมายปลายทางที่เราจะไปต้องไปทางไหน คราวนี้อาจจะมี Gate number ซึ่งเราต้องเดินไปตามนั้น ก็จะสามารขึ้นเครื่องได้ หากไปครั้งแรกและไม่คุ้นเคยกับภาษาอังกฤษควรไปพร้อมกับกลุ่มจะดีกว่า

9. สภาพอากาศ ควรตรวจสอบสภาพอากาศ ก่อนออกเดินทางเล็กน้อยจาก CNN หรือแหล่งอื่น ๆ และแม้ว่าท่านจะได้ตรวจสอบสภาพอากาศจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ แล้ว มิได้หมายความว่าอากาศจะเป็นเช่นนั้น การเดินทางไปประเทศที่อยู่ในเขตนาน อาจจะต้องนำเสื้อกันหนาวติดตัวไปด้วยตลอดเวลา เพราะสภาพอากาศในปัจจุบันแปรปรวนมาก และในประเทศที่มีอากาศแปรปรวนบ่อย เช่น รัสเซีย หรือประเทศอื่น ๆ อาจจะต้องนำร่มกันแดดติดตัวไปด้วย ร่มกันแดดอนุญาตให้ใส่ Hand bag หิ้วขึ้นเครื่องได้ สำหรับประเทศที่หนาวมากหรือร้อนจัด ควรมี Lotion ทาผิวติดตัวไปด้วย สำหรับการพกพาร่มกันแดดกันฝนขณะไปเที่ยวหรือไป Shopping ในห้างสรรพสินค้าบางประเทศเขามีที่ฝากร่มอัตโนมัติ หมายถึง ท่านเอาร่มไปเก็บในที่ล็อกซึ่งมีดอกกุญแจออกไป เมื่อต้องการเอาร่มคืนต้องไขกุญแจ ดอกกุญแจจะถูกเสียบค้างไว้เหมือนเดิม

10. เวลา ควรปรับนาฬิกาในตรงกับเวลาที่ท้องถิ่นตามที่กัปตันหรือพนักงานบนเครื่องประกาศก่อนเครื่องลงจอด (Landing) เวลาในยุโรปบางฤดู ซ้ำกว่า 5 ชั่วโมง บางฤดู ซ้ำกว่า 6 ชั่วโมง ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ก่อนนัดหมายให้ตรวจสอบเวลาให้ตรงกันด้วย และทุกคนต้องตรงต่อเวลา หากคนใดคนหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งทำให้ต้องเสียเวลา นั้นหมายถึงท่านจะต้องเสียประโยชน์จากการท่องเที่ยวหรือการศึกษาดูงานในรายการถัดไป เพราะการเดินทางในต่างประเทศ ถูกควบคุมทั้งเวลา ระยะทาง ความเร็ว (ไม่สามารถเร่งความเร็วหรือที่เรียกกันว่าทำเวลาได้) และ ชั่วโมงการทำงานของพนักงานขับรถ ซึ่งมีรายละเอียดอีกมากมาย นอกจากนี้แล้วสถานศึกษาบางแห่งในต่างประเทศ หากได้ตกลงเวลาประชุมหรือศึกษาดูงานเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ท่านหรือคณะไปช้ากว่ากำหนด เขาอาจจะปิดประตูไม่ต้อนรับ วิธีที่ดีต้องไปให้ถึงก่อนกำหนดเล็กน้อย

11. การแต่งกาย ขึ้นอยู่กับสถานที่ที่ท่านจะไป หากเดินทางไปชมสถานที่สำคัญ ๆ บางประเทศเขาให้รถจอดค่อนข้างไกล ท่านจะต้องเดิน ฉะนั้นควรใช้รองเท้าที่สวมใส่สบาย เช่น รองเท้าผ้าใบ หากไปในที่อากาศร้อนจำควรมีหมวก และแว่นกันแดด หากประเทศที่หนาวจัด และมีลมแรง ควรใช้เสื้อกันหนาวชนิดที่มีหมวกติดกับเสื้อ เพื่อมิให้หมวกปลิวไปกับลม หากท่านเดินทางไปประเทศมุสลิม เช่น อิหร่าน ฯลฯ สำหรับสตรีต้องนำผ้าคลุมศีรษะไปด้วย หากท่านต้องเข้าไปเที่ยววัดในศาสนาซิกข์ แม้สภาพบุรุษต้องมีผ้าโพกศีรษะ หากท่านไม่มีเขาจะโพกให้ด้วย

ผ้าที่มีคนใช้มาก่อนแล้ว ท่านอาจจะรู้สึกว่ามันสะอาด หากท่านไปเที่ยวประเทศพม่า ต้องเตรียมผ้าเช็ดเท้าไปหลายผืน เพราะเขาให้ท่านถอดรองเท้าก่อนเข้าสู่วิหารหรือโบสถ์ บางวัดถอดก่อนในระยะไกล บางครั้งถอดบนรถแล้วเดิน หากไปตอนเที่ยงหรือบ่าย ก็ร้อนมิใช่น้อย และหากท่านเดินทางไปที่ยวบาหลี่ ประเทศอินโดนีเซีย บางวัดเขาให้ท่านสวมโสร่งก่อนเข้าสู่บริเวณวิหาร แต่บางวัดมีคนถือโอกาสให้เช่าโสร่ง จึงควรศึกษาข้อมูลการท่องเที่ยวก่อนเดินทางด้วย โดยภาพรวมการแต่งกายในการเดินทางไปต่างประเทศ กระทรวงการท่องเที่ยวของเราได้แนะนำไว้ว่า “ควรแต่งกายให้มิดชิด แต่งกายให้ดูดี สุภาพ ให้ต่างชาติเขาเกิดความเกรงใจผู้มาเยือน และเพื่อชื่อเสียงของประเทศอีกโสดหนึ่งด้วย”

12. การนำสิ่งของมีค่าติดตัว สำหรับการเดินทางไปต่างประเทศ ท่านควรจะแต่งตัวให้ดีมิได้หมายความว่าท่านจะต้องมีเครื่องประดับหรือของมีค่าติดตัวไป ควรนำไปเฉพาะสิ่งที่จะเป็นเท่านั้น เพราะมีจลาจลทั้งหลาย มีความเชี่ยวชาญในการดูของมีค่า ก่อนที่พวกเขาจะลงมือกระทำการเขาต้องประเมินแล้วว่าคุ้มกับความเสี่ยง หากท่านโดนฉกชิงวิ่งราว ท่านมักจะจำหน้าตาพวกเขาไม่ได้เพราะความไม่คุ้นเคย และในบางครั้งอาจได้รับบาดเจ็บจากบรรดามิจฉาชีพด้วย นอกจากนี้แล้วยังมีความยุ่งยากในการให้การกับตำรวจท้องถิ่นด้วย

13. สถานที่ท่องเที่ยว แม้ว่าท่านอาจจะไม่มีวัตถุประสงค์จะเดินทางไปท่องเที่ยวเพราะเดินทางไปประชุม สัมมนา หรืออื่น ๆ ในความเป็นจริงแล้วบางครั้งหลังจากเสร็จภารกิจ ไม่สามารถเดินทางกลับได้ เพราะเครื่องบินที่จะบินกลับมีวันเว้นวัน บางประเทศเว้น 2 วัน จำเป็นต้องหาสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อใช้เวลาที่ต้องรอให้เป็นประโยชน์ สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นโบราณสถาน เช่น วัด โบสถ์ (หรืออาจเรียกชื่อเป็นอย่างอื่น) วัด พิพิธภัณฑน์ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ อาจจะต้องดูว่าในช่วงที่เราพักเป็นเทศกาลใด ในต่างประเทศบางเทศกาลเขาจัดใหญ่มาก หากมีโอกาสควรจะได้ชมศิลปวัฒนธรรมของเขาด้วย แต่นักท่องเที่ยวไทยส่วนใหญ่เน้นการ Shopping เนื่องจากใช้วัฒนธรรม ว่าไปไหนมาไหนต้องมีของติดไม้ติดมือมาฝากกัน การไปท่องเที่ยวควรไปในสถานที่ที่เหมาะสม ไม่ควรไปในสถานที่ที่พระท่านเรียกว่า ที่โจจร มักคุกเทศก์ของบริษัทท่องเที่ยวหลายคนเล่าให้ฟังว่า “สถานที่เหล่านี้เป็นที่น่ากังวลใจทั้งหัวหน้าคณะที่นำไปศึกษาดูงานและบริษัทท่องเที่ยวด้วย เช่น สถานบันเท็งเริงรมย์บางประเภท เพราะบางแห่งจะเป็นที่ชุมนุมของ บรรดา เกย์ ทอม ตุ๊ด คี โสเภณี กะเทย พวกติดยาเสพติด และมิจฉาชีพต่าง ๆ อีกมากมาย เพราะหากเกิดปัญหาอาจจะส่งผลกระทบต่อเพื่อนร่วมคณะด้วย เคยมีผู้ใหญ่ท่านหนึ่งขอให้มักคุเทศก์พาไปเที่ยว Red light district แล้วถูกมิจฉาชีพทำร้ายร่างกาย ต้องมาแก้ข่าวกันว่า ท่านลื่นล้ม” สรุปได้ว่า ดีที่สุดคือไม่ไปในสถานที่เหล่านี้

14. การแยกกลุ่มออกไปถ่ายรูป หรือแม้แต่เข้าห้องน้ำ ควรบอกให้ผู้ร่วมคณะได้ทราบด้วย ในสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งมีคนมากมายเดินปะปนกัน อาจทำให้พลัดหลงได้ สำหรับการถ่ายรูปส่วนใหญ่ผู้ที่เดินทางไม่บ่อยนักมักผล่อถ่ายรูปเน้นตนเองและผู้ร่วมเดินทางเป็นหลักเมื่อกลับมาถึง

บ้านก็ดูแลรูปตนเอง และผู้ร่วมเดินทาง และอาจจำไม่ได้ว่าถ่ายที่ใด การถ่ายรูปจึงควรถ่ายให้ห่างจากสถานที่ที่สำคัญ และให้เห็นตัวเราและคณะเป็นเพียงส่วนหนึ่งของภาพ หรืออาจจะถ่ายเพียงครึ่งตัว เห็นภาพสถานที่นั้น ๆ อย่างชัดเจน จะช่วยให้ได้รายละเอียดแทนการจดบันทึกได้ ประการสำคัญในสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งมีมิชชันนารีทั้งในท้องถิ่นและต่างท้องถิ่นปะปนอยู่ หากไปกันสองคนมีคนนอกกลุ่มอาสาช่วยถ่ายรูปคู่ให้เรา ขอให้ขอบคุณเขา และไม่ต้องให้เขาถ่ายให้ เราผลัดกันถ่ายเอง มิฉะนั้นแล้วก็ต้องไปอยู่ในถือเขาจะตกเป็นของเขาด้วย

15. การใช้โทรศัพท์ในห้องพักของโรงแรม ในบางประเทศ ท่านสามารถต่อสายตรงถึงบ้านของท่านในประเทศไทยได้โดยตรง กรณีท่านใช้ไม่ถนัดควรโทรศัพท์ติดต่อเจ้าหน้าที่ (Operator) หรือให้ผู้ที่มิมีประสบการณ์ต่อให้ หากต่อไม่ติดวางโทรศัพท์แล้วยกมาต่อใหม่ ทำซ้ำๆ หลายครั้ง อย่าลืมว่าทุกครั้งที่ท่านใช้โทรศัพท์จะถูกบันทึกค่าบริการ (Service charge) ในการใช้โทรศัพท์ แม้จะโทรศัพท์ไม่ติดสัก 5 ครั้ง หรือ 10 ครั้ง โรงแรมคิดเงินค่าบริการตามจำนวนที่ใช้โทรศัพท์ โดยมีได้กำหนดว่าใช้โทรศัพท์แล้วสามารถติดต่อกับปลายทางได้จึงจะคิดค่าบริการ

16. การดูโทรทัศน์ บางประเทศ มีช่องที่ดูฟรี และช่องที่เสียเงิน โดยเฉพาะการดูภาพยนตร์เป็นเรื่องยาว หรือภาพยนตร์ที่ยาววน แต่ในบางประเทศเขาทำดิมีข้อความเขียนไว้ว่า Pay TV หมายความว่า หากท่านเปิดช่องทางด้านนี้ต้องเสียเงิน อีกด้านหนึ่ง (อาจจะเป็นด้านซ้ายกับด้านขวาของจอโทรทัศน์) ไม่ต้องเสียเงิน ต้องสังเกตจากเครื่องรับโทรทัศน์ หากไม่มีข้อความบอกไว้ชัดเจน จะบอกไว้ในช่องที่ต้องจ่ายเงินว่า หากท่านดูเรื่องนี้ต้องจ่ายเงิน และจะมีคำถามปรากฏที่จอให้ท่านยืนยัน หากท่านกด Remote ยืนยัน (Yes) เขาก็จะคิดเงินเมื่อเริ่มฉายภาพยนตร์ที่ท่านต้องการชม

17. การใช้มินิบาร์ (Minibar) หรือตู้เย็นในห้องพักของโรงแรม ในบางประเทศ เช่น ญี่ปุ่น เขามีตู้ลิ้นชัก มากกว่า 20 ปีแล้ว เครื่องดื่ม และอาหารว่าง เช่น ถั่ว พวกกรอบ ๆ เค็ม ๆ หรือที่เรียกว่า Snack หากท่านจะใช้บริการมินิบาร์ ท่านต้องดูว่ามีตู้ลิ้นชักหรือไม่ หากมีตู้ลิ้นชักต้องตัดสินใจเลือกให้เรียบร้อยก่อนดึงออกมารับประทาน หากดึงออกมาแล้ว จะไม่สามารถไปเก็บได้เหมือนเดิม ท่านจะต้องถูกเรียกเก็บเงินตอนที่ Check out ออกจากห้องพัก มิฉะนั้นต้องตามเจ้าหน้าที่มาตรวจนับ ซึ่งอาจจะทำให้เสียเวลา นอกจากนี้แล้วโรงแรมบางแห่งในบางประเทศ ท่านสามารถใช้บริการมินิบาร์ ฟรี ต้องตรวจสอบให้ดีก่อนเข้าพัก ยกเว้นห้องระดับเดอร์ลักซ์ขึ้นไป ในโรงแรมหรู มีบริการฟรี

18. การใช้บริการห้องน้ำสาธารณะ ปกติประเทศในยุโรปกลาง เขาจะเก็บคนละ 50 เซ็นต์ หรือครึ่งยูโร ประมาณ 24 บาท (ยกเว้น ประเทศอังกฤษ ที่ห้างแฮร์รอด ต้องชำระ 1 ปอนด์ หรือมากกว่า 60 บาท เฉพาะผู้ซื้อสินค้าในห้างจึงจะมีสิทธิใช้บริการฟรี) ประเทศในยุโรปกลางส่วนใหญ่ หากเป็นปั๊มน้ำมัน หรือร้านอาหาร ต้องชำระ 50 เซ็นต์ แล้วนำแก้วที่ใช้บริการห้องน้ำมาเป็นส่วนลดในการซื้อสินค้า (ลด 50 เซ็นต์) ต่อ 1 จิน สำหรับร้านอาหาร เช่น แม็คโดนัล หากเข้าใช้

บริการห้องน้ำหลังจากชำระเงิน อาจจะต้องเก็บตัวไว้ใช้ในคราวหน้า เพราะลูกค้าก็ต้องหยุดเหรียญเพื่อใช้บริการห้องน้ำ สำหรับห้องน้ำริมถนน มักจะสร้างคล้าย ๆ บูธ สร้างด้วยเสตนเลส ท่านต้องหยุดเหรียญตามที่กำหนดไว้ที่หน้าประตูห้องน้ำ หากท่านใช้เกินกำหนดเวลา ประตูจะเปิดออกเอง ท่านที่จำเป็นต้องเข้าห้องน้ำประเภทนี้ ควรจะมีเพื่อนยืนนอกห้องน้ำอีก 1 คน หากใช้เกินเวลาต้องเกาะประตูให้เพื่อนหยุดเงินเพิ่ม ประเทศในยุโรปตะวันออก บิมน้ำมันหลายแห่ง ให้ใช้บริการห้องน้ำฟรี สำหรับประเทศในคาบสมุทรไอบีเรีย เช่น ประเทศสเปน ส่วนใหญ่ใช้บริการห้องน้ำฟรีเช่นเดียวกัน

19. การนั่งรถทัศนาจร หรือทัศนศึกษา จะเป็นรถบัส หรือไมโครบัส ฝรั่งเศสไม่แยงกัน นั่งหน้า ต่างจากคนไทย พอจะขึ้นรถบัสไปทัศนจรมักจะแยงกันนั่งตอนหน้าของรถ แต่ยังมีวัฒนธรรมที่คืออย่างหนึ่งของเรา คือยังมีบางคนนิยมให้ผู้อาวุโสที่นั่งตอนหน้า เพื่อให้เดินบนรถในระยะทางสั้น ๆ และให้เกียรติที่อาวุโสกว่า ตามความจริงแล้วนั่งตรงไหนก็ได้ ไม่ได้แตกต่างกันมากนัก เช่น นั่งรถเที่ยวชมทัศนียภาพประเทศสวิส ท่านหลับเกือบตลอดทางก็ไม่มีประโยชน์ที่จะไปนั่งตอนหน้า การนั่งรถเที่ยวในยุโรป อาจจะได้เดินทางติดต่อกันหลายวัน และหลายประเทศ แต่มติการเดินรถของกลุ่มยุโรป กำหนดไว้ว่าต้องไม่เกิน 6 วันต่อเนื่อง/สัปดาห์ หากจะเดินทางต่อด้วยรถคันเดิม ไปอีกประเทศหนึ่งหรืออีกเมืองหนึ่ง ต้องพักที่เมืองใดเมืองหนึ่ง แล้วเปลี่ยนเป็น Local bus 1 วัน เพื่อให้คนขับรถพักผ่อน ในแต่ละวัน การเดินทางบนทางหลวงต้องหยุดพักทุก 2 ชั่วโมง ตำรวจจะสุ่มตรวจจากจอบนคอนโซลใกล้พวงมาลัยคนขับรถ ซึ่งจะบันทึกข้อมูลเอาไว้ และในวันหนึ่ง ๆ ขับรถได้ไม่เกิน 9 ชั่วโมง สำหรับสหรัฐอเมริกา รถประจำทางที่แล่นระหว่างรัฐ ขับต่อเนื่องได้ 4 ชั่วโมง แล้วหยุดพักเปลี่ยนคนขับ นี่จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ท่านต้องตรงเวลา ตามที่นัดหมาย รถบัสที่ใช้สำหรับนักทัศนจรถเกือบทุกคันมีห้องน้ำ แต่ไม่ทำให้ เพราะส่วนใหญ่คนขับเป็นเจ้าของรถ เขาไม่มีลูกน้อง หากใช้หลังจากเสร็จงานเขาต้องทำความสะอาดเอง สิ่งที่ท่านต้องระวังคืออาหาร เช่น การรับประทานอาหารเข้าแบบ Buffet ที่โรงแรม หากไม่เคยชิมนมตอนเช้าก็อย่าไปดื่ม น้ำส้มของโรงแรมบางแห่งมีรสเปรี้ยวจัด ก็ต้องระวัง ฯลฯ

สิ่งที่น่าสนใจอย่างหนึ่ง คือ การขับรถ คนขับรถเขาสามารถขับไปได้ทั่วประเทศในกลุ่มยุโรป โดยอาศัยระบบ GPS (Global positioning system) ซึ่งมี Monitor อยู่ใกล้พวงมาลัยรถ เป็นระบบบอกตำแหน่งที่แน่นอนบนผิวโลก ด้วยสัญญาณจากดาวเทียม 3-4 ดวง เหมือนกับมีระบบนำทาง สามารถไปในที่ที่ไม่เคยไปได้ อย่างแม่นยำ ในยุโรปและอเมริกาเขาใช้กันมาหลายปีแล้ว แต่บ้านเราราคาในขณะนี้ค่อนข้างสูง จึงไม่ค่อยมีการลงทุนมากนัก แต่ต่อไปคาดว่าจะ มีการลงทุนเพิ่มมากขึ้น

20. การนัดหมาย เรื่องเวลานัดหมายเป็นสิ่งจำเป็นมากในการเดินทางไปต่างประเทศ ในประเทศที่เจริญหลายแห่ง ท่านอย่าลืมว่า ยิ่งเจริญมาก ยิ่งอยู่อย่างมีกติกามากด้วย หากรถแวะให้รับประทานอาหารก็ดี แวะให้ลงเที่ยวตามสถานที่สำคัญ ๆ หรือแวะให้ Shopping ก็ดี ท่านต้อง

เข้าบัญชีบางที่ใช้เวลานานนับเดือน การซื้อสินค้า Brand name ส่วนใหญ่เป็นสินค้าราคาค่อนข้างสูง การคืนภาษีจึงตั้งเกณฑ์ไว้ว่า ท่านจะต้องซื้อสินค้าที่ขอคืนภาษีได้ เป็นเงินไม่น้อยกว่า 91 ยูโร (ยูโร ละครประมาณ 48-49 บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอัตราแลกเปลี่ยนในขณะนั้น) ในการขอคืนภาษีท่านต้องเก็บใบเสร็จรับเงินทุกฉบับ และในบางสนามบินอาจจะต้องแสดงสินค้าที่ซื้อมาแล้วให้เจ้าหน้าที่ดูด้วย ฉะนั้นท่านจะต้องติดต่อขอคืนภาษีก่อนที่จะนำสินค้าใส่ในกระเป๋าเพื่อ Load ขึ้นเครื่อง เว้นแต่ท่านใส่สินค้านั้นไว้ใน Hand bag หรือหิ้วขึ้นเครื่อง ขณะเดียวกันอย่าลืมว่า Hand bag ที่หิ้วขึ้นเครื่องต้องมีเพียงใบเดียว บางสนามบินอาจจะยอมให้ท่านหิ้วมากกว่า 1 ใบ แต่หลายสนามบินในประเทศสหรัฐอเมริกาไม่ยอม ต้องหิ้ว 1 ใบ หรือนำไปเสียภาษี และอาจมีมูลค่ามากกว่าของที่หิ้วมาอีก ก็จะเป็นปัญหาใหม่ให้ท่านตัดสินใจอีกครั้ง

เกร็ดความรู้เรื่องการเดินทางไปต่างประเทศมีมากมาย เช่น ประเทศอินเดีย จุดตรวจคนเข้าเมือง (Immigration check) หรือด่านศุลกากร (Custom house) เขาตอบ Yes หรืออนุญาต ขณะเดียวกันก็ส่ายหัวด้วย คนที่ไม่คุ้นเคยจะงง แต่ละประเทศล้วนมีวัฒนธรรมต่างกัน ท่านที่จะเดินทางไปต่างประเทศ จึงควรศึกษาเรื่องวัฒนธรรมของประเทศนั้น ๆ ก่อนเดินทาง จะช่วยให้ได้รับประโยชน์และความสะดวกสบายในการเดินทางมากยิ่งขึ้น

สมศักดิ์ ตันติวิวัฒน์
 ครู ชำนาญการพิเศษ
 วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

